

essa abbia un carattere nondimeno notevole; e siamo perciò lieti di averla segnalata, anche come un omaggio a quella vibrante colta e ardita regione che è la Catalogna.

RAFFAELE DI TUCCI

UNA ORACIÓ CATALANA DEL SEGLE XIVe

En l'arxiu del antich Priorat de Sta. Anna existeix un petit còdex, en forma de breviari, que conté varis salms, lletanies dels sants, oracions, etc., en llatí quasi tots. Aquest interessant manuscrit no porta data, mes per la forma y estil de la lletra, y sobre tot, per lo que dirèm més avall, creyèm que correspòn a la segona meytat del segle XIVe.

Entre aquestes pregaries, n'hi ha una en català y altre en llatí, que, sots divers aspectes, les considerèm merèxedores de transcriure-les aquí.

La catalana, a més del seu misticisme verament corprenedor, és un model literari del segle d'or de la nostra llengua. La llatina, encapsalada en català, es curiosa, perque revela lo caràcter supersticiós d'aquella època. Diu axí la primera:

Com haura rebut lo sant cors precios de ihesucrist faciali gracies.

Gracies humils fas a tu senyor meu qui per la tua sobrahabundant gracia e no per merits meus has uolgut sadolar mi molt indigne e miserable peccador del molt sant e sagrat e precios cors de ihesucrist fill teu e senyor nostre, e prech senyor humilment que aquesta comunio e recepcio daquest sagrat e precios cors ordonada a nostra salut no sia a mi per los meus grans e molts peccats a obligacio e pena, mas sia a mi ajuda de aconseguir uenia e perdo de tots los meus peccats e de hauer saluacio. E sia encara a mi buydament e correccio dels meus uicis e destructio complida de cobeiances desordenades e de inclinacions desordenades e de inclinacions carnals e uanes, sia a mi crexement e perfeccio de caritat e de humilitat e de paciència, de castedat e de obediència e de tótes uirtuts e de tota santedat. Sia encara a mi senyor meu ferma defensio contra los aguayts dels meus enemichs uisibles e inuisibles e complit e acabat repos de tots los meus mouiments, axi carnals com spirituals e ferma creença e final confiança en tu senyor meu ihesucrist, qui es deu e hom en trinitat de persona. E prech te senyor meu quet placia per la tua sancta pietat quem faces uenir mi indigne e miserable peccador al conuit meravellos e inextimable

de la gloria celestial tua, en lo qual conuit tu senyor meu es als teus sants uera lum complit sadolament acabada e perfeta alagria, plena beneuuyrançe e goix qui no haura fi, ans durara eternalment, ferasho a mi sit plaura. Tu qui uius e regnes ab deu lo pare, e ab lo sant spe-rit en per tots temps. Amen (1).

La segona oració és com segueix:

Aquestes paraules dauall scrites han aytal uirtut que tota persona qui absi scrites aportara, en batalla uençut ne cobrat no sera, ni seti enemich noure no li pora, cosa es prouada per lo compta de fox qui per uirtut de nostre senyor deus, e de aquestes sanctes paraules hac uictoria en totes batalles hon fo, e pres lo compte de armanyach, e molts daltres comptes e capitans, e james noy poch esser uençut ne cobrat ell ni daltres molts qui les portaren en moltes batalles, e iames noy pogueren esser uençuts e son aquestes quis seguxen. SEQUITUR ORACIO.

✠ In nomine patris ✠ qui mundum creauit. ✠ Et filii qui mun-
dum redemit. Et spiritus sancti qui totam legem ad implenit.
amen. Otheos. In nomine tuo saluum me fac ✠ Agios. ✠ Sanctus. ✠
Sanctus. ✠ Sanctus. ✠ dominus deus sabbaoth. ✠ Otheos. Eleyson ✠
judica domine nocentes me ✠ leo fortis expugna impugnantes me. ✠
Messias ✠ Soter ✠ Emanuel, quod interpretatur..... deus aprehende
arma et scutum et exsurge in adiutorium mei ✠ ihesum salua me ✠
panis, ✠ flos, ✠ vitis, ✠ mons ✠ janua, ✠ lapis ✠ petra ✠ athanatos,
funde framea isquiros ✠ concluda aduersum eos qui persequuntur me
✠ ihesu saluator diu anime mee, salus tua ego sum ✠ Thethagrama-
ton ✠ ne tradas me in manus inimicorum meorum ✠ Sabbaoth eripe
me de inimicis meis domine deus meus qui docet manus meas ad pre-
lium, et digitos meos ad bellum. ✠ Esto mihi domine turris fortitudinis
afacie inimici et persequentis ✠ Titulus triumphalis saluatoris domini
nostri ihesu cristus ✠ ihesus rex iudeorum sit mihi in adiutorium ✠ Et
sic ihesus transiens per medium illorum ibat ✠ et... in eum misit ma-

(1) Aquesta oració té molta semblança a una de llatina, atribuïda a St. Tomàs d'Aqui-
no, que va inclosa en un missal de l'any 1728 y en los breuiaris moderns, y diu axí:

«Gratias tibi ago, Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus, qui me peccatorem in-
dignum famulum tuum, nullis meis meritis, sed sola dignatione misericordiæ tuæ, satiare
dignatus es pretioso corpore et sanguine Filii tui Domini nostri Jesu Christi: et precor ut
hæc sancta communio non sit mihi reatus ad penam, sed intercessio salutaris ad veniam: sit
mihi armatura fidelis, et scutum bonæ voluntatis: sit vitiorum meorum evacuatio, concupis-
centiæ et libidinis exterminatio, caritatis, et patientiæ, humilitatis et obedienciæ omnium-
que virtutum augmentatio, contra insidias, inimicorum omnium tam visibilium quam inui-
sibilium firma defensio, motuum meorum tam carnalium quam spiritualium perfecta quieta-
tio, in te uno ac vero Deo firma adhesio, atque finis mei felix consummatio. Et precor te ut
ad illud ineffabile convivium me peccatorem perducere digneris ubi tu cum Filio tuo et
Spiritu sancto sanctis tuis es lux vera, satietas plena, gaudium sempiternum, iucunditas
consummata et felicitas perfecta. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.»

No sabem quan comença a incloure's en los breuiaris aquesta oració. Si verament és la
primitiva y fou composta per St. Tomàs, lo text de la catalana seria una traducció, més am-
pliada y ab lleugeres variants, de la llatina.

num suam, quare non dum uenit eius... en uirtut de la sancta consecració del uer cos de ihesucrist de la sanc estrenga e constrenga tota creatura qui... en cor de fer mal, e men defensa ✕ Alpha et o (mega)? et hoc sit mihi ista inuocatio salus et protectio. Amen.

Se diu en lo pròlech d'aquesta oració que portantia lo comte de Foix, en lluyta ab lo d'Armanyach, alcançà complerta victòria y feu presoner a n'aquest y altres comtes y capitans qui contra d'ell lluytaven.

En la Historia general del Languedoch (1) consta que estant en lluyta lo comte de Foix, Gastó III anomenat *Phebus*, y'l d'Armanyach, Joan I; ab tot y que'l Sant Pare, Urbà V va procurar apaybegarlos y convingueren una treva en 21 de març de 1362, que devia durar fins al mes de Juny de 1363, lo comte d'Armanyach, al cap de poch temps, va trencarla, y'ls exèrcits dels dos rivals se trobaren en lo territori de Lannac, de la diòcesis de Tolosa, lo dia 5 de desembre de 1362, hont tingué lloch una sagnanta batalla que fou de conseqüències funestes per lo d'Armanyach, qui restà vençut y esdevingué presoner del comte de Foix; «l'action (diu l'esmentada historia) fut vive et sanglante; on combattit d'abord des deux côtes avec un egal avantage; mais enfin le comte d'Armanyac fut obligé de plier, et le comte de Foix remporta sur lui une victoire complète, après lui avoir tué bien du monde. Il fit neuf cents gentils-hommes prisonniers sur le comte d'Armanyac, qui fut pris lui-même dans un bois où il s'était retiré. Entre ces prisonniers, les plus distingués furent Pierre Raimond, comte de Comminges, le comte de Mont-lezun (ou de Pardiac) le seigneur d'Albret et ses deux frères, le seigneur de Terride, et le seigneur de Barbazan».

Segurament a n'aquesta victòria del comte de Foix se refereix lo pròlech de la oració, y essent axí, podèm fixar la data del códex, que degué ésser no molt posterior a 1362, o sia en la segona meytat del segle XIV°.

FERRÀN DE SAGARRA

LO SENYORIU FEUDAL DE CASTELLGALÍ

(Contribució a l'estudi del Feudalisme en Catalunya)

Lo document més antich que trobàm referent a Castell-Galí és una escriptura de l'any 867, venda d'un alou del terme de Marganell, la qual citant les confrontacions de dit alou diu que per la part del nort

(1) Dom. Cl. Devic et Dom J. Vaissete. — Histoire générale du Languedoc, vol. IX, folis 747 y 748.